

Předběžné posouzení budovy Filozofické fakulty UP Olomouc (Tř. Svobody 686/26) z hlediska výskytu zvláště chráněných druhů živočichů

Na žádost zástupce investora (Ing. Pavel Absolon, FF UP Olomouc) jsme provedli posouzení budovy Filozofické fakulty UP Olomouc (Tř. Svobody 686/26, okres Olomouc, Olomoucký kraj). Posudek je zaměřen na zhodnocení možností hnízdění zvláště chráněného druhu rorýse obecného (*Apus apus*) i dalších druhů synantropních ptáků a přítomnost potenciálních úkrytů kolonií netopýrů. Toto posouzení budovy je požadováno jako podklad pro podání žádosti o dotaci z OPŽP na komplexní revitalizaci objektu. Rekonstrukce posuzované budovy je plánována v průběhu roku 2017 - 18 a bude spočívat zejména v komplexním zlepšení tepelné bilance budovy (zateplením vnitřních prostor a výměnou oken), rekonstrukci střechy/podstřeší a opravě fasády.

Posuzovaná budova je využívána pro výuku studentů univerzity. Jedná se o historický zděný objekt se třemi nadzemními patry a rozsáhlým nevyužívaným podstřeším. Hlavní budova má půdorys U, na otevřené straně (jihozápadní) částečně uzavřeného nižší budovou novější přístavby, což vytváří centrální dvorní trakt. Hlavní budova je kompletně podsklepena, sklepní prostory tvoří dlouhá chodba kopírující půdorys a menší navazující sklepní místnosti. Podzemní prostory mají částečnou návaznost na další podzemní chodby historického centra Olomouce. Střecha objektu je sedlová (resp. valbová), s několikanásobným, víceúrovňovým křížením. Široký přesah střechy nižší přístavby je tvořen dřevěným podbitím, na hlavní budově přechází střecha v ozdobnou zděnou římsu. Fasáda budovy je tvořena dekorativní historickou štukou, na mnoha místech fasády a zejména římsy přesahu střechy jsou patrné větší kazové prvky. Vstupní (uliční) strana budovy má severo-východní orientaci. Celý objekt se nachází v historické zástavbě centra Olomouce, na severozápadní straně navazuje rozptýlená zeleň Palachova náměstí, cca 50 m jihozápadně (přes jednu budovu) začíná souvislý městský park (Smetanovy sady) se vzrostlými, starými stromy.

Posuzovaný objekt **je registrovaným hnízdištěm** rorýse v databázi České společnosti ornitologické (www.rorysi.cz) a Nálezové databázi ochrany přírody (NDOP). Údaj je uváděn již z roku 2011 (mapovatelem bylo ale zaměněno č. popisné s č. orientačním), hnízdění je v následujících letech potvrzováno v kategorii prokázaného hnízdiště 2 – 10-ti párů. Na okolních historických budovách se nachází několik dalších hnízdišť (nejvýznamnější je hnízdiště cca 20-ti párů na budově Okresního soudu).

Z minulosti na budově **není znám výskyt netopýrů** podle databází ČESON a literárních údajů. V blízkém okolí jsou významné úkryty netopýrů zejména ve starých stromech ve Smetanových sadech. Jedny z nejvýznamnějších úkrytů v Olomouci jsou pak na systému mostů mezi Smetanovými a Čechovými sady (u

pavilónu A Flory Olomouc). Zde je dlouhodobý, celoroční úkryt několika desítek jedinců netopýra rezavého (*Nyctalus noctula*), mimo to byly ve štěrbinách mostní konstrukce prokázány min. další tři druhy netopýrů (Tošenovský 2015). V blízkém okolí posuzované budovy byl v několika posledních letech prokázán výskyt min. sedmi druhů netopýrů (včetně v pořadí teprve čtvrtého nálezu netopýra jižního (*Pipistrellus kuhlii*) pro ČR).

Hnízdění rorýsů je v současném stavu na budově prokázané, hnízdiště se nachází v kazových prvcích římsy přesahu střechy (viz. Fotodokumentace). Ze zkušenosti autora této zprávy zde hnízdí každoročně okolo 5 – 10-ti párů, nicméně konkrétní místa hnízdění všech párů v daném roce bude nutné upřesnit průzkumem v hnízdní sezóně.

Úkryty netopýrů se na budově mohou nacházet v kazových prvcích fasády, za zapuštěním okapových svodů, za některými ozdobnými prvky, pod oplechováním parapetů a střech i dřevěným podbitím nižší přístavby. Výskyt prostorových druhů v podstřeší je nepravděpodobný (půdní prostory jsou po celé šíři poměrně dost osvětlené střešními okny a světlíky). Za dobu, kdy v této budově sídlila Přírodovědecká fakulta, zde autor zprávy za cca 10 let výskyt těchto druhů nezaznamenal (půdní prostory byly sporadicky využívány jako úložné prostory a experimentální zázemí zejména Katedrou zoologie). Stejně tak významnější využívání podzemních částí budovy netopýry je prakticky vyloučené (prakticky zde není volný přístup) a ani v minulosti nebylo zaznamenáno.

Z dalších chráněných druhů je z minulosti na budově známé pravidelné hnízdění poštolky obecné (*Falco tinnunculus*) ve výklencích a přechodech střech. Častý je zde i výskyt kavky obecné (*Corvus monedula*), jejíž hnízdění v některých letech není možné zcela vyloučit. Raritní je pak časté využívání dvorního traktu veverkami (*Sciurus vulgaris*) z blízkého parku, které mohou výjimečně využívat i místa na vlastní budově – zejména jako zásobárnu nashromážděné potravy.

Na budově je v současném stavu prokázáno hnízdění rorýsů a dalších synantropních ptáků, nachází se zde i místa umožňující úkryt koloniím zejména štěrbinových druhů netopýrů.

Posouzení budovy bylo poptáváno pro účely podání žádosti o dotaci z OPŽP. Kvůli termínu výzvy v mimohnízdním období rorýsů a období hibernace netopýrů nebylo možné provést kompletní zoologický průzkum, zejména kontrolu letové aktivity rorýsů ani netopýrů. Investor byl na toto omezení upozorněn. Vzhledem k dlouhodobé zkušenosti a detailní znalosti budovy byl autorem zprávy navržen postup posouzení potenciálu budovy na základě těchto dřívějších údajů a podkladů dodaných investorem. Z toho vychází tato zpráva, aby byla využitelná pro účely podání žádosti o dotaci. Následující orientační kontrola budovy v hnízdním období (červen – červenec) bude důležitá zejména kvůli přesnému zmapování konkrétních míst hnízdění rorýsů, případně vyloučení výskytu letních kolonií netopýrů v roce stavby.

Česká společnost ornitologická

Na Bělidle 252/34, 150 00 Praha 5 – Smíchov, tel./fax: 274 866 700, e-mail: cso@birdlife.cz, www.birdlife.cz

Metodika tohoto průzkumu bude provedena v souladu s metodickým pokynem MŽP pro posuzování budov z hlediska výskytu zvláště chráněných druhů živočichů pro účely podávání žádostí o dotace z OPŽP. Výsledky těchto zjištění budou uvedeny v orientačním zápisu z kontroly, případně zápisem do stavebního deníku (pokud již bude veden). Investor je s navrženým postupem srozuměn.

Po seznámení se s rekonstrukčním záměrem a podle dispozic budovy, známých skutečností, konzultací se zástupcem investora a známých odborných faktů o biologii dotčených druhů máme k plánované rekonstrukci **následující doporučení:**

- 1) Objekt je hnízdištěm zvláště chráněného druhu, rorýse obecného (*Apus apus*). Pro provádění stavebních zásahů je proto nezbytné, aby investor nebo realizátor stavby v předstihu zažádal o výjimku z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů podle §50 (resp. §56) zákona 114/1992 Sb. pro zásah do sídla zvláště chráněného druhu. Orgánem oprávněným k vydání výjimky je Odbor životního prostředí Krajského úřadu Olomouckého kraje.
- 2) Stavební práce na vnějších částech budovy a střeše musí probíhat mimo hnízdní období rorýsů (cca květen - konec července). Vzhledem k tomu, že jsou hnízdiště rozmístěna prakticky po celém obvodu římsy přesahu střechy, nebude možné práce ani rozplánovat a je tedy nezbytné dodržet uvedený termín. V hnízdním období je možné provádět úpravy vnitřních částí budovy a práce, nevyžadující stavbu lešení (resp. lešení v tuto dobu nesmí zasahovat nad úroveň posledního-třetího patra, cca 5m pod římsu přesahu střechy).
- 3) Jako vhodné opatření pro zachování hnízdních možností rorýsů i po rekonstrukci doporučujeme po detailnější prohlídce a lokalizaci aktivních hnízdišť vyzdění určených míst v římsě (viz. www.rorysi.cz, nutno provést přímo na stavbě v součinnosti biologického dozoru). Pokud toto nebude technicky proveditelné, je možné zvážit i instalaci náhradních hnízdních budek z dřevobetonu (např. typ Schwegler 17A), ideálně ze strany dvorního traktu, v dostatečné výšce a mimo okna. V tom případě doporučujeme počítat s instalací v rozsahu min. 12-ti hnízdních komor. Vzhledem k tomu doporučujeme v rozpočtu projektu počítat s částkou cca 20 tis. Kč na provedení těchto opatření (tyto náklady jsou uznatelnou položkou dotace).

Tato zpráva je vypracována ve třech kopiích pro účely objednatele při přípravě plánování zateplovacích prací, může být použita jako podklad pro podání žádosti o dotaci z OPŽP i žádosti o výjimku ze zákona 114/1992 Sb. pro zásah do sídla zvláště chráněných druhů.

V Olomouci 9.12.2016

Mgr. Evžen Tošenovský

Česká společnost ornitologická, Česká společnost pro ochranu netopýrů

- Koordinátor projektu „Pod jednou střechou“,

Přírodovědecká fakulta UP Olomouc

Kontakt: tosenovsky@birdlife.cz ; (+420) 777 771 196

Česká společnost ornitologická

Na Bělidle 252/34, 150 00 Praha 5 – Smíchov, tel./fax: 274 866 700, e-mail: cso@birdlife.cz, www.birdlife.cz

Fotodokumentace (4. 12. 2016)

